

ЗАКОН РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

16 чэрвеня 2014 г. № 162-З

Аб беларусах замежжа

Прыняты Палатай прадстаўнікоў 14 мая 2014 года

Адобраны Саветам Рэспублікі 30 мая 2014 года

**ГЛАВА 1
АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ**

**Артыкул 1. Асноўныя тэрміны, якія выкарыстоўваюцца ў гэтым Законе,
і іх азначэнні**

Для мэт гэтага Закона выкарыстоўваюцца наступныя асноўныя тэрміны і іх азначэнні:

беларусы замежжа – асобы, якія пастаянна пражываюць за межамі Рэспублікі Беларусь і ідэнтыфікуюць сябе як беларусы або з'яўляюцца выхадцамі з тэрыторыі сучаснай Рэспублікі Беларусь;

грамадскія аб'яднанні (арганізацыі) беларусаў замежжа – добраахвотныя аб'яднанні беларусаў замежжа, створаныя імі ва ўстаноўленым заканадаўствам замежнай дзяржавы парадку ў мэтах сумеснай рэалізацыі сваіх нацыянальных, культурных і іншых правоў;

грамадскія аб'яднанні па сувязях з беларусамі замежжа – грамадскія аб'яднанні, створаныя ва ўстаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь парадку ў мэтах садзейнічання беларусам замежжа ў рэалізацыі іх нацыянальных, культурных і іншых правоў;

дзяржаўная палітыка Рэспублікі Беларусь у галіне адносін з беларусамі замежжа (далей – дзяржаўная палітыка ў галіне адносін з беларусамі замежжа) – комплекс мер, накіраваных на падтрымку беларусаў замежжа, якія прымаюцца дзяржаўнымі органамі і арганізацыямі Рэспублікі Беларусь у мэтах садзейнічання беларусам замежжа ў рэалізацыі іх нацыянальных, культурных і іншых правоў.

Артыкул 2. Сфера дзеяння гэтага Закона

Гэты Закон вызначае асноўныя прынцыпы, мэты і напрамкі дзяржаўнай палітыкі ў галіне адносін з беларусамі замежжа ў мэтах забеспячэння салідарнасці беларусаў ва ўсім свеце, захавання нацыянальна-культурнай ідэнтычнасці беларусаў замежжа і ўмацавання іх сувязей з Рэспублікай Беларусь, а таксама катэгорыі асоб, якія адносяцца да беларусаў замежжа, і меры дзяржаўнай падтрымкі, што аказваецца беларусам замежжа ў Рэспубліцы Беларусь і за яе межамі.

**Артыкул 3. Заканадаўства Рэспублікі Беларусь у галіне адносін з беларусамі
замежжа**

Заканадаўства Рэспублікі Беларусь у галіне адносін з беларусамі замежжа грунтуецца на Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь і складаецца з гэтага Закона, іншых актаў заканадаўства Рэспублікі Беларусь, а таксама міжнародных дагавораў Рэспублікі Беларусь.

Калі міжнародным дагаворам Рэспублікі Беларусь устаноўлены іншыя правілы, чым тыя, якія прадугледжаны гэтым Законом, то прымяняюцца правілы міжнароднага дагавора.

Артыкул 4. Асобы, якiя адносяцца да беларусаў замежжа

Да беларусаў замежжа адносяцца наступныя асобы:

грамадзяне Рэспублiкi Беларусь, якiя пастаянна пражываюць за межамi Рэспублiкi Беларусь;

замежныя грамадзяне i асобы без грамадзянства, якiя пастаянна пражываюць за межамi Рэспублiкi Беларусь i самi або iх продкi па прамой узыходзячай лiнii нарадзiлiся або пражывалi на тэрыторыi сучаснай Рэспублiкi Беларусь;

замежныя грамадзяне i асобы без грамадзянства, якiя пастаянна пражываюць за межамi Рэспублiкi Беларусь i iдэнтыфікуюць сябе як беларусы з пункту гледжання этнiчнай прыналежнасцi да беларускага народа або беларускай мовы, культуры, гiстарычных сувязей, ведання i захавання беларускiх традыцый i звычаяў.

Прызнанне асобамi сваёй прыналежнасцi да беларусаў замежжа ў адпаведнасцi з абзацамi трэцiм i чацвёртым часткi першай гэтага артыкула з'яўляецца актам iх самаiдэнтыфікацыi, падмацаваным грамадскай або прафесiйнай дзейнасцю па захаваннi беларускай мовы, развiццi беларускай культуры за мяжой, умацаваннi сяброўскiх адносiн дзяржаў грамадзянскай прыналежнасцi або пастаяннага месца жыхарства беларусаў замежжа з Рэспублiкай Беларусь i iншымi пацвярджэннямi добраахвотнага выбару на карысць духоўнай i культурнай сувязей з беларускай дзяржавай.

Артыкул 5. Грамадскiя аб'яднаннi (арганiзацыi) беларусаў замежжа i грамадскiя аб'яднаннi па сувязях з беларусамi замежжа

Грамадскiя аб'яднаннi (арганiзацыi) беларусаў замежжа i грамадскiя аб'яднаннi па сувязях з беларусамi замежжа могуць:

аказваць садзейнiчанне ў рэалiзацыi дзяржаўнай палiтыкi ў галiне адносiн з беларусамi замежжа;

уносiць у дзяржаўныя органы Рэспублiкi Беларусь прапановы па ўдасканаленнi дзяржаўнай палiтыкi ў галiне адносiн з беларусамi замежжа;

папулярызаваць беларускiя культурныя каштоўнасцi, беларускую мову, а таксама беларускiя традыцыi i звычаi;

ажыццяўляць iншую дзейнасць у галiне адносiн з беларусамi замежжа, не забароненую заканадаўствам Рэспублiкi Беларусь.

ГЛАВА 2

ДЗЯРЖАЎНАЕ РЭГУЛЯВАННЕ I КIРАВАННЕ Ў ГАЛIНЕ АДНОСIН З БЕЛАРУСАМI ЗАМЕЖЖА

Артыкул 6. Ажыццяўленне дзяржаўнага рэгулявання i кiравання ў галiне адносiн з беларусамi замежжа

Дзяржаўнае рэгуляванне i кiраванне ў галiне адносiн з беларусамi замежжа ажыццяўляюцца Прэзiдэнтам Рэспублiкi Беларусь, Урадам Рэспублiкi Беларусь, Мiнiстэрствам замежных спраў Рэспублiкi Беларусь, Мiнiстэрствам культуры Рэспублiкi Беларусь, Упаўнаважаным па справах рэлiгiй i нацыянальнасцей, абласнымi i Мiнскiм гарадскiм выканаўчымi камiтэтамi, iншымi дзяржаўнымi органамi i арганiзацыямi Рэспублiкi Беларусь.

Артыкул 7. Паўнамоцтвы Прэзiдэнта Рэспублiкi Беларусь у галiне адносiн з беларусамi замежжа

Прэзiдэнт Рэспублiкi Беларусь вызначае агульную дзяржаўную палiтыку ў галiне адносiн з беларусамi замежжа, ажыццяўляе iншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасцi з Канстытуцыяй Рэспублiкi Беларусь i iншымi заканадаўчымi актамi Рэспублiкi Беларусь.

Артыкул 8. Паўнамоцтвы Урада Рэспублiкi Беларусь у галiне адносiн з беларусамi замежжа

Урад Рэспублiкi Беларусь у галiне адносiн з беларусамi замежжа:
забяспечвае рэалiзацыю агульнай дзяржаўнай палiтыкi;
зацвярджае дзяржаўныя праграмы i ажыццяўляе кантроль за iх рэалiзацыяй;
ажыццяўляе iншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасцi з Канстытуцыяй Рэспублiкi Беларусь, гэтым Законам, актамі Прэзiдэнта Рэспублiкi Беларусь i iншымi заканадаўчымi актамі Рэспублiкi Беларусь.

Артыкул 9. Паўнамоцтвы Мiнiстэрства замежных спраў Рэспублiкi Беларусь у галiне адносiн з беларусамi замежжа

Мiнiстэрства замежных спраў Рэспублiкi Беларусь у галiне адносiн з беларусамi замежжа:

каардынуе дзейнасць рэспублiканскiх органаў дзяржаўнага кiравання, мясцовых выканаўчых i распарадчых органаў, грамадскiх аб'яднанняў па сувязях з беларусамi замежжа i iншых арганiзацыяў па рэалiзацыi дзяржаўнай палiтыкi ў галiне адносiн з беларусамi замежжа;

каардынуе распрацоўку i прымае ўдзел у межах сваёй кампетэнцыi ў рэалiзацыi дзяржаўных праграм;

ажыццяўляе штогадовы манiторынг адносiн з грамадскiмi аб'яднаннямi (арганiзацыямi) беларусаў замежжа;

аказвае садзейнiчанне дзяржаўным органам Рэспублiкi Беларусь, грамадскiм аб'яднанням па сувязях з беларусамi замежжа, iншым арганiзацыям i грамадзянам Рэспублiкi Беларусь у развiццi супрацоўнiцтва з беларусамi замежжа;

узаемадзейнiчае i развiвае кантакты з беларусамi замежжа, ажыццяўляе ў межах сваёй кампетэнцыi меры па забеспячэннi iх нацыянальных, культурных i iншых правоў;

уносiць ва Урад Рэспублiкi Беларусь прапановы па развiццi супрацоўнiцтва з беларусамi замежжа i грамадскiмi аб'яднаннямi (арганiзацыямi) беларусаў замежжа;

ажыццяўляе iншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасцi з гэтым Законам i iншымi актамі заканадаўства Рэспублiкi Беларусь.

Артыкул 10. Паўнамоцтвы Мiнiстэрства культуры Рэспублiкi Беларусь у галiне адносiн з беларусамi замежжа

Мiнiстэрства культуры Рэспублiкi Беларусь у галiне адносiн з беларусамi замежжа:
прымае ўдзел у межах сваёй кампетэнцыi ў распрацоўцы i рэалiзацыi дзяржаўных праграм;

усталёўвае i развiвае супрацоўнiцтва па пытаннях культуры з беларусамi замежжа i грамадскiмi аб'яднаннямi (арганiзацыямi) беларусаў замежжа, аказвае садзейнiчанне ў гэтым грамадскiм аб'яднанням па сувязях з беларусамi замежжа i iншым зацiкаўленым;

аказвае беларусам замежжа практычную дапамогу ў захаваннi i развiццi нацыянальна-культурнай самабытнасцi;

садзейнiчае папулярызацыi беларускай культуры i традыцый сярод беларусаў замежжа;

уносiць ва Урад Рэспублiкi Беларусь прапановы па развiццi супрацоўнiцтва з беларусамi замежжа i грамадскiмi аб'яднаннямi (арганiзацыямi) беларусаў замежжа;

ажыццяўляе iншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасцi з заканадаўствам Рэспублiкi Беларусь.

Артыкул 11. Паўнамоцтвы Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцей у галіне адносін з беларусамі замежжа

Упаўнаважаны па справах рэлігій і нацыянальнасцей у галіне адносін з беларусамі замежжа:

прымае ўдзел у межах сваёй кампетэнцыі ў распрацоўцы і рэалізацыі дзяржаўных праграм;

арганізуе садзейнічанне і дапамогу ў задавальненні нацыянальна-культурных патрэб беларусаў замежжа і грамадскіх аб'яднанняў (арганізацый) беларусаў замежжа ва ўмацаванні іх сувязей з Рэспублікай Беларусь;

садзейнічае інфармацыйнаму забеспячэнню беларусаў замежжа;

уносіць ва Урад Рэспублікі Беларусь прапановы па развіцці супрацоўніцтва з беларусамі замежжа;

ажыццяўляе іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 12. Паўнамоцтвы абласных і Мінскага гарадскога выканаўчых камітэтаў у галіне адносін з беларусамі замежжа

Абласныя і Мінскі гарадскі выканаўчыя камітэты ў галіне адносін з беларусамі замежжа:

прымаюць удзел у межах сваёй кампетэнцыі ў рэалізацыі дзяржаўнай палітыкі ў галіне адносін з беларусамі замежжа на рэгіянальным узроўні;

садзейнічаюць усталяванню і развіццю супрацоўніцтва з беларусамі замежжа, у тым ліку праз грамадскія аб'яднанні (арганізацыі) беларусаў замежжа, на рэгіянальным узроўні;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 13. Паўнамоцтвы іншых дзяржаўных органаў і арганізацый Рэспублікі Беларусь у галіне адносін з беларусамі замежжа

Іншыя дзяржаўныя органы і арганізацыі Рэспублікі Беларусь у галіне адносін з беларусамі замежжа ў межах сваёй кампетэнцыі:

прымаюць удзел у распрацоўцы і рэалізацыі дзяржаўных праграм;

распрацоўваюць і забяспечваюць рэалізацыю галіновых, мясцовых і іншых праграм і мерапрыемстваў;

узаемадзейнічаюць з беларусамі замежжа, ажыццяўляюць меры па забеспячэнні іх нацыянальных, культурных і іншых правоў;

аказваюць садзейнічанне грамадскім аб'яднанням па сувязях з беларусамі замежжа і іншым зацікаўленым юрыдычным і фізічным асобам у развіцці супрацоўніцтва з беларусамі замежжа;

уносяць ва Урад Рэспублікі Беларусь прапановы па развіцці супрацоўніцтва з беларусамі замежжа і грамадскімі аб'яднаннямі (арганізацыямі) беларусаў замежжа;

ажыццяўляюць іншыя паўнамоцтвы ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 14. Кансультацыйны савет па справах беларусаў замежжа пры Міністэрстве замежных спраў Рэспублікі Беларусь

У мэтах вызначэння максімальна эфектыўнай дзяржаўнай палітыкі ў галіне адносін з беларусамі замежжа ствараецца Кансультацыйны савет па справах беларусаў замежжа пры Міністэрстве замежных спраў Рэспублікі Беларусь (далей – Кансультацыйны савет).

Асноўнымi задачамi Кансультатыўнага савета з'яўляюцца:
падрыхтоўка прапаноў па ўдасканаленнi дзяржаўнай палiтыкi ў галiне адносiн з беларусамi замежжа;

садзейнiчанне стварэнню эфектыўных механiзмаў супрацоўнiцтва дзяржаўных органаў i арганiзацый Рэспублiкi Беларусь з беларусамi замежжа ў культурнай, адукацыйнай, iнфармацыйнай i iншых сферах.

Палажэнне аб Кансультатыўным савецe i персанальны склад гэтага савета зацвярджаюцца Мiнiстэрствам замежных спраў Рэспублiкi Беларусь.

Рашэннi Кансультатыўнага савета, прынятыя ў адпаведнасцi з яго асноўнымi задачамi, носяць рэкамендацыйны характар.

Артыкул 15. Кансультатыўныя органы па справах беларусаў замежжа пры рэспублiканскiх органах дзяржаўнага кiравання, абласных i Мiнскiм гарадскiм выканаўчых камiтэтах

Для абмеркавання пытанняў узаемадзеяння з беларусамi замежжа пры рэспублiканскiх органах дзяржаўнага кiравання, абласных i Мiнскiм гарадскiм выканаўчых камiтэтах могуць стварацца кансультатыўныя органы – саветы (камiсii) па справах беларусаў замежжа.

Палажэннi аб саветах (камiсiях) па справах беларусаў замежжа i персанальныя склады гэтых саветаў (камiсiй) зацвярджаюцца дзяржаўнымi органамi, пры якiх гэтыя саветы (камiсii) ствараюцца.

ГЛАВА 3 ДЗЯРЖАЎНАЯ ПАЛIТЫКА Ў ГАЛIНЕ АДНОСIН З БЕЛАРУСАМI ЗАМЕЖЖА

Артыкул 16. Прынцыпы дзяржаўнай палiтыкi ў галiне адносiн з беларусамi замежжа

Дзяржаўная палiтыка ў галiне адносiн з беларусамi замежжа засноўваецца на:
агульнапрызнаных прынцыпах i нормах мiжнароднага права;
прызнаннi прыналежнасцi кожнаму ад нараджэння неад'емных асноўных правоў i свабод чалавека i грамадзянiна;

падтрыманнi адносiн з беларусамi замежжа на аснове ўзаемнай павагi i партнёрства;
прызнаннi неабходнасцi забеспячэння нацыянальных, культурных i iншых правоў беларусаў замежжа ў адпаведнасцi з агульнапрызнанымi прынцыпамi i нормамi мiжнароднага права, а таксама з улікам заканадаўства дзяржаў грамадзянскай прыналежнасцi i пастаяннага месца жыхарства беларусаў замежжа;

абавязковасцi ўлiку дзеянняў замежных дзяржаў у дачыненнi да беларусаў замежжа, якiя пражываюць на iх тэрыторыi, пры выпрацоўцы i рэалiзацыi палiтыкi Рэспублiкi Беларусь у дачыненнi да гэтых дзяржаў;

аказаннi дзяржаўнай падтрымкi ў рэалiзацыi нацыянальных, культурных i iншых правоў беларусаў замежжа i грамадскiх аб'яднанняў (арганiзацый) беларусаў замежжа, якiя iмкнуцца да развiцця i ўмацавання сяброўскiх адносiн памiж замежнымi дзяржавамi i Рэспублiкай Беларусь i чыя дзейнасць адпавядае нацыянальным iнтэрэсам Рэспублiкi Беларусь.

Артыкул 17. Мэты i напрамкi дзяржаўнай палiтыкi ў галiне адносiн з беларусамi замежжа

Дзяржаўная палiтыка ў галiне адносiн з беларусамi замежжа накіравана на:
садзейнiчанне захаванню нацыянальна-культурнай iдэнтычнасцi беларусаў замежжа;
аказанне садзейнiчання беларусам замежжа ў рэалiзацыi iмi нацыянальных, культурных i iншых правоў з улікам агульнапрызнаных прынцыпаў i норм мiжнароднага

права, заканадаўства дзяржаў грамадзянскай прыналежнасці і пастаяннага месца жыхарства беларусаў замежжа;

выпрацоўку дзейных механізмаў падтрымкі беларусаў замежжа для задавальнення культурных, інфармацыйных, моўных і іншых патрэб беларусаў замежжа;

умацаванне сувязей паміж беларусамі замежжа і Рэспублікай Беларусь;

выкарыстанне патэнцыялу беларусаў замежжа для развіцця беларускай дзяржавы, у тым ліку для наладжвання рознабаковага супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь з замежнымі краінамі;

садзейнічанне стварэнню ў Рэспубліцы Беларусь грамадскіх аб'яднанняў па сувязях з беларусамі замежжа;

стварэнне спрыяльных умоў для беларусаў замежжа, якія прынялі рашэнне пераехаць у Рэспубліку Беларусь на часовае ці пастаяннае месца жыхарства.

Артыкул 18. Падтрымка беларусаў замежжа

Ажыццяўленне дзяржаўнай палітыкі ў галіне адносін з беларусамі замежжа павінна садзейнічаць:

стварэнню ўмоў для вывучэння беларусамі замежжа беларускай мовы, нацыянальнай гісторыі і культуры;

адкрыццю і дзейнасці культурных цэнтраў Рэспублікі Беларусь у краінах пражывання беларусаў замежжа;

дзейнасці існуючых і стварэнню новых арганізацый культуры, навуковых арганізацый, а таксама арганізацый, якія ажыццяўляюць адукацыйную дзейнасць для беларусаў замежжа ў Рэспубліцы Беларусь і за яе межамі, у тым ліку забеспячэнню іх вучэбнымі праграмамі, падручнікамі, вучэбнымі і вучэбна-метадычнымі дапаможнікамі для выкладання беларускай мовы, нацыянальнай гісторыі і культуры за межамі Рэспублікі Беларусь;

культурнаму і адукацыйнаму абмену паміж Рэспублікай Беларусь і грамадскімі аб'яднаннямі (арганізацыямі) беларусаў замежжа;

выданню работ замежных і айчынных аўтараў па гісторыі і культуры Беларусі і беларусаў замежжа;

правядзенню культурных і навуковых мерапрыемстваў беларусаў замежжа як у Рэспубліцы Беларусь, так і ў краінах пражывання беларусаў замежжа;

рэалізацыі права на адукацыю ў Рэспубліцы Беларусь у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;

атрыманню, распаўсюджванню інфармацыі і карыстанню ёй на беларускай мове, доступу да сродкаў масавай інфармацыі, зарэгістраваных у Рэспубліцы Беларусь;

аказанню ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь гуманітарнай дапамогі беларусам замежжа, якія апынуліся ў надзвычайных сітуацыях;

рэалізацыі іншых мер у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Артыкул 19. Фінансаванне дзейнасці ў галіне адносін з беларусамі замежжа

Фінансаванне дзейнасці ў галіне адносін з беларусамі замежжа ажыццяўляецца ў адпаведнасці з прынятымі дзяржаўнымі праграмамі і мерапрыемствамі за кошт сродкаў рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў, іншых крыніц фінансавання ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

ГЛАВА 4
ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

Артыкул 20. Меры па рэалізацыі палажэнняў гэтага Закона

Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь у трохмесячны тэрмін:
сумесна з Нацыянальным цэнтрам заканадаўства і прававых даследаванняў Рэспублікі Беларусь падрыхтаваць і ўнесці ва ўстаноўленым парадку прапановы па прывядзенні заканадаўчых актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з гэтым Законом;
прыняць меры па прывядзенні іншых нарматыўных прававых актаў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасць з гэтым Законом і іншыя меры, неабходныя для рэалізацыі палажэнняў гэтага Закона.

Артыкул 21. Парадак уступлення ў сілу гэтага Закона

Гэты Закон уступае ў сілу ў наступным парадку:
артыкулы 1–19 – праз тры месяцы пасля афіцыйнага апублікавання гэтага Закона;
іншыя палажэнні – пасля афіцыйнага апублікавання гэтага Закона.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь

А.Лукашэнка